

N:o 17.

Af Herr John Ericson: Om tillsättande af ett särskildt Utskott för kommunalförfattningarnes granskning, och behandling af alla sådana motioner, som afse ändring i kommunallagarne.

Då våra gällande kommunallagar af 1862 utkommo, helsades de nya förordningarne af svenska folket med rätta såsom en ny och vigtig länk i vår sociala utveckling och, om äfven den nya författningen, likt andra önskebarn, icke varit i stånd att uppfylla alla de, måhända öfverdrifna förhoppningar, åt hvilka föräldrar och vänner, vid dess födelse, hängifvit sig, så måste å andra sidan rättvisligen erkännas, att författningen redan under sin jemförelsevis korta tillvaro verkat mycket godt och ingjutit nytt lif och en ny anda i våra kommunalangelägenheter.

Emellertid, sedan författningen nu under en tid af fem år varit tillämpad, bör man icke längre befinna sig på de ovissa förhoppningarnes område, utan bör man med temlig visshet känna förordningens, såväl förtjenster som fel. Lyckligtvis äro, enligt min tanke, de förra temligen stora och de sednare icke af svårare beskaffenhet än att de kunna afhjelpas, och den uppmärksamhet, allmänna opinionen i landet på den sednaste tiden fäst vid åtskilliga missförhållanden inom kommunalväsendet, gör det till en pligt för Representationen att pröfva, om och i hvad mån missnöjet kan hafva skäl för sig.

Det oftast och allmännast förekommande klagomålet mot kommunallagarnes bestämmelser gäller röstberäkningen i frågor, rörande kommunens angelägenheter; och det torde få erkännas, att bland alla anmärkningar, som mot författningen i fråga kunna framställas, denna är den mest berättigade och att den nuvarande röstberäkningsgrunden måste väsendtligen förändras för att uppfylla de första villkoren för en god lag — rättvisa och billighet. Jag behöfver icke här påpeka alla de missförhållanden, till hvilka kommunallagarnes röstberäkning gifver anledning och den obillighet, som ligger deruti, att rösträttigheten står i direkt förhållande till den penningesumma, den skattskyldige betalar, då deremot den verkliga uppoffringen endast kan mätas med hänsyn till hvars och ens tillgångar. Men, om dessa förhållanden redan i städerna befinnas obilliga, der dock ingen eger rösta för mera än som svarar emot $\frac{1}{10}$ af stadens hela röstetal efter röstlängden, så ställa sig likväl på landet förhållandena ännu ogynnsammare för den mindre skattskyldige, när ingen sådan begränsning af rösträtten, som för städerna finnes stadgad, här eger rum, utan, då röstvärdet skall beräknas efter det en hvar röstegande åsatta fyrktal,

är således, i det ingalunda sällsynta fall att en medlem af kommunen är påförd hälften af samtliga fyrkar, denna fullständigt enväldig, och kommunens samtliga öfrige medlemmar äro utan möjlighet att på kommunens allmänna angelägenheter utöfva något slags inflytande. Ett sådant förhållande måste tydligen förändras.

Rättvisan fordrar det erkännande mot kommunallagarnes författare, att ett på liberalare röstberäkningsgrunder byggt förslag troligen haft föga hopp att vinna bifall hos en Riksdag, der så olika intressen och så olika uppfattning funnos representerade, men nu, då förhållandena äro annorlunda, och hvartill kommunallagarne, genom det lif och det intresse för det allmänna, de väckt och underhållit hos folket, hafva icke oväsentligen bidragit, torde tiden vara inne att ändra missförhållanden, som af alla äro kända och af få icke erkända.

Man kan vidare ifrågasätta, huruvida icke författningen sjelf har del i det beklagligen faktiska förhållande, att landstingen, om hvilkas verksamhet man från början hyste de aldra största förhoppningar, icke svarat mot förväntningarne utan, åtminstone på många ställen, visat allt mindre lifaktighet. De många motioner, som vid 1867 års riksdag väcktes i mångahanda rigtningar, angående ändringar i kommunallagarne, gifva äfven vid handen, att dessa författningar i mer än ett fall påkalla Riksdagens uppmärksamhet, och då man icke af Lag-Utskottet kan rimligen begära, att detta Utskott, hvars tid, för utredning af mångahanda andra lagfrågor, torde blifva tillräckligt upptagen, skall kunna egna kommunalförfattningarne den speciela uppmärksamhet, som, enligt min tanke, bör komma desamma till del, så tager jag mig friheten vördsammast föreslå,

att Riksdagen beslutar tillsätta ett särskildt Utskott, som får sig uppdraget, dels att inkomma till Riksdagen med utlåtande, om och i hvad mån röstberäkningsgrunden i kommunala angelägenheter behöfver förändras, dels att behandla öfriga motioner, som möjligen vid denna riksdag väckas om ändringar i kommunalförfattningarne; äfvensom att åt detta Utskott uppdrages att granska kommunalförfattningarne af den 21 Mars och den 23 Maj 1862 och, om Utskottet skulle finna sig dertill föranlåtet, till Riksdagen inkomma med de förslag till ändringar, som Utskottet möjligen kan finna med författningens tidsenliga utveckling öfverensstämmande.

Stockholm den 22 Januari 1868.

John Ericson.